

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 42. Secundo: agoniam sudoremque sanguineum contritio cordis eius excitauit: mare dixeris, in quo demersasunt peccata, sicut in Ægypto locustæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

quas non angustias, quas non causarent agoniae? O Christe sanctissime, quam bene requirerantur; Domine mi, humeri tales, tamque fortes, quales tuos omnes agnoscerimus, ut illis super imponeretur turris illa babilonica peccatorum, quam homines edificaverunt, & poena tolerarentur, quas rot ad mortem damnati sustinere tenebantur: porro satis hinc liquet quantum angustiam, quantum ad ferre deberint agoniam. dum eas omnes Dominus sibi conspicit irruentes sic ut nec eorum desit vel minima.

Omnia clarè & distinctè peccata cognoscit, & eorum omnium poenam sibi conspicit inferendam, nec uno excepto, non originali, non mortali, non veniali, pro quo plene & integrè non satisfaciatur quantum est ex parte sua: pariter considerat, quod sicut nulla pars erat in corpore humanae naturae mystico à culpa innoxia, sic nec in suo naturali futura esset sine poena & cruciatu: non corpus, non anima, non sensus, non caput, non oculi, non pedes, non manus, non collum, non nervus, non arteria, non vena, sed nec crinis capitis vel tenuissimus. Si te ligatum conspiceret, atque in te irruerent innumera animalia venenosa, hinc viperam, inde dipladem, isthinc leones, ex altera parte tigides, ex alia tauri furiosi, feroces etc., & singula eorum ex parte sua corpus tuum impugnant, illa caput, haec brachia, illa pedes, ista ventrem, nonnulla in oculos conuolarent, quaedam auribus irruerent, quam grauer affigeretis? Eo modo Christum considera quasi praeccepti Patris ligatum obedientia, tantaque accurrere animalia truculentia, quanta illi se peccata obiciebant: scelera superbia: spinis caput affligunt, avaritia: manus clavis terebant, impudicitia: corpus flagellis dilacerant, ira: collo funes injiciunt, gula: scilicet & aceto inieciunt, invidia: cor horrendis torquent ignominia, aedia: pedes harpaginibus vnicisque transigunt. Heu quanta tristitia, quanta agonia, tribulatio quanta! Dicere tibi iure merito liceat Domine: *Circumdederunt me mala, quorum non est numerus.*

Si vnicum solummodo malum tanta te discruciet angustia, vnicum opprobrii verbum nocet reddat in omnes, hoc sciens quod publicae sis exponendus ignominiae, cum terrenus sis, miserabilis, abjectus, & in anima stupidissimus & corpore: quid obsecro, quid in Christo haec erant operatora?

In representatione peccatorum omnium, ceteris eminebant peccata Iudaorum, electi populi sui: cum enim illi reliquis strictius obligaren-

tur, & essent pro quorum redemptione ac salute primario de coelis descendit, & oratione in mundum Saluator; illi tamen erant qui in morte sua culpam incurerent grauiorem, manus in eius sanguine macularent; quos perpetuo beneficiis donisque largus emittit: & jam praevideret ea de causa per diuinam fore iustitiam extirpandos, illosque futuros esse qui ex eius sanguine reliquis minorem haberent utilitatem. Uno ipsi illum protegere conati sunt. Sacilegem attendebat Apolloli sui productionem ob quam aeternum esset periturus: negationem ejus considerabat, quem Ecclesiae suae Principem degerat; dispersionem omnium sibi charissimorum, potissimum autem Matris suae paenas inestimabiles. Te iudicem appello num illi considerabiles sufficiens non fuerint, quibus anima illius extremas mortis perferret agoniae, de quibus jam diximus, ea ponderantes quae hujus occasione D. Ambrosii & D. Hieron. reculerunt.

§ 42. Secundo: *agoniam sudoremque sanguinum generavit coram eius excitavit; mare dixerit, in quo demersa sunt peccata, sicut in Aegypto locuste.*

Secunda ratio, quam assignat D. Thom. dolor fuit & omnium peccatorum, colpatumque contritio. Sicut vero verus est Christum nulla proprii peccati labe fuisse maculatum, ita verum quoque credimus, quod sibi totius mundi peccata imposuerit pro eis integrè satisfacturus, atque ex parte sua remissionem eorum omnium obtenturos, eo prioris modo, ac si ipse condempnasset: nam idcirco illa sua cognovimus *Verba delictorum nostrorum.* Haec secunda ratio sequitur ex prima: nam quod Pater aeternus omnia illi peccata nostra pondus imposuerit, hoc ea voluntate fecit ut eorum immensum ipse debitum solueret, & integrè satisfaceret, & omnium plenam remissionem obtineret à Deo remissionem. Ad hoc saltem primo requiritur dolor cordisque contritio, occurrat illam excitant, eamque adeo magnam excuset & intensem, ut cor suum haec fortius multo quam torcular comprimens, mortalem illi attulerit agoniam, qualem in eo vidimus. Hoc verum exposuit Ihuas: cum enim dixisset à Patre caelesti: *Et omnia illi nostra imposita crimina, subijungit: Verè Languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portavit.* Hos dolores intelligit Doctor Angelicus, illos quos secum vera trahit contritio peccatorum. Septuaginta translulerunt.

VIII. Alia similitudo.

Ps. 39.

De peccata nostra ferat, & pro nobis dolet. Suf-
cepit in se iniquitates nostras pro illis satisfac-
torius, & consecutus remissionem, unde con-
tinuam electione ferentissimam, quae illi vis-
cera penetraret. Adeo verum excruciat in se do-
lens, teste D. Thom. ut grauior fuerit ille,
quem ipse solus eligit, quam omnium peni-
tentium, quotquot fuerunt in vnum congregati,
ut vocantur in mundo posse futuros imagina-
ri, sed non tantam excruciat, in quantum se do-
let ad omnia peccata extendit, sed etiam in-
stans in molesta & magnitudine, qua cor eius
affligitur. Et ratio sumitur ex D. Thom. quia
vera peccatorum dolor, vnaque contritio ex
duobus nascitur principiis. Vnum est gravitatis
culpa, & offensae Dei clara cognitio. Alterum
autem Dei feruentissimae tenentis quantum quis al-
terum amore prosequitur. Interiori, tanto de
offensa illi committis dolore torquetur ac-
toribus. Haec cognitio gravitatis culpa & amor
Dei, tanto fuit excellentior in Christo, quanto
peccator in eo creditur fuisse charitas & sa-
pientia, quae ceteris praefuit creaturis simul
compositis. In pluribus sanctis dolor hic ex illis
omnis principis tantis abstrahendo fuit, ut cor
illu torqueret adeo conflauerit, ut illud praefo-
dant, vnaqueque eis absterit.

Nonnullam refero historiam quae contigit
Apollico nostro predicatori D. Vincentio
Ferrariensi dum Zamora Dei verbum dissemi-
naret: ut cum vidit binos nefandi peccati reos
ad supplicium rapti comburendos, apud iudicem
saluati, et aequam praefecerant, & exireten-
tibus eo loco staretur, ubi suam possent audi-
re conuersionem. Illos igitur velo coactos coram
eo staretur qui tanto cepit seruire spiritus in
peccatum illud adeo enoche de bacchari. & ex-
clamauit hinc sermone, cum illos ad senten-
tiam volente delicta executionem, flammisque
trudere, remoto velo in carbones repererit im-
mutatos. O prodigium! Haec inquit vir S. Dei
fuit opus, illi sit gloria, qui reus illis tam inten-
sam tribuit scelerum suorum contritionem, ut
ex illis corda & corpora grauiori exulserit
violencia, quam ignis potuisset ille materialis.
Alia vnaque hinc Apollico feruentem spiritu
in sanctis peccator intelligens enormis, de quo
refere idem Dei famulus, quod homines ve-
nientes, ab eo petite scelerum suorum posse
facere confessionem. Auditis eius peccatis, po-
nituram illi iunxit septennalem, eratque
tanta illi calparum suarum cognitio, ut haec

illi leuis adeo videretur penitentia, ut diceret:
Pater mi, an tibi persuades hac me saluari posse
penitentia? Cui sic Deus famulus cognita eius
contritione: vti que sibi nisi, in huius sufficit, ut
triduo panis & aquae serues ieiunium: cui cum
peccator replicaret, an possibile foret, tam exigua
penitentia tantorum scelerum impetrare remis-
sionem, respondit: Indubie, fili mi, quinimo dico,
quod nec illam tibi praecipio, sed tantummodo
ut recetes ter. Pater noster tantumque dolor cum
arripuit ex immensa Dei misericordia, ut reci-
tando primum Pater noster ad pedes Confessarii
mortuus corruerit, cui sequenti nocte apparuit
ait: nec quidem semel recigi purgatorium.

Quis verbis explicet angustiam D. Petri quan-
do trinis negationis suae cognouit enormitatem?
Quis dolorem Magdalene peccatricis adeo vehe-
mentem ut dum adhuc ad Christi pedes confisteret
eam iam ipse conspiciens inter Seraphinos amo-
re flagrantissimos annumerat: *Dilexisti multum*. D. IOAN
Quis contritionem illorum intelligat peniten-
tiam, quos refert Ioan. Climachus, aliorumque
quos quotidie demittunt? Nouerit igitur ab
illis omnibus contritionibus ad eam quae Chri-
sti fuit, majus esse intervallum, quam minimo-
rum fluminum ad mare: etiam Christi contri-
tio mare fuit incomprehensibile, dicitur potest
illi: *Magna est velut mare contritio tua*. Primo Christi
ob magnitudinem, quia dolorem peccatorum
omnium comprehendit, sicut mare omnes flu-
uio huius minores aquas & illius magni, & istius
ampliores includit. Singuli penitentes suas con-
tritionem aquas particulares doloris lactymarum
suorum tantum peccatorum. Hic dolore torque-
tur anxio ob commissas a se non dicendas impu-
dicitias, quibus illi viscera lancinantur, ut Da-
uid & Magdalena. Ille perjuriam suam desit, & ve-
ritatis abnegationem, quam tota vita cum D. Pe-
tro deplangit. Alius angustatur & excruciat sua
contra Christum facinora, quibus velut perpetuo
clauo illi cordis intima terebrantur, Paulum vas
electionis imitatus. Ceterum humani generis
Saluator suo cunctos corde dolores recepit, qua
de causa ab Evangelico propheta, dicitur, *Vir do-* *Isai. 53. 5.*
lorum, sicut dicitur a psalmo grapho: *Viri do-* *Ps. 75. 6.*
lorum illi scilicet ad quorum aras & scrinia
omnia conflantur genera diuitiarum, suumque
habent locum sibi deputatum.

In Christum Pater aeternus omnia nostra ac-
cumulauit peccata, quatenus velut in mari ama-
rissimo cuncta demergerentur ob delictis & con-
tritionis, quam de cunctis concepit, magnitudi-
nem, illud complexus Michae vaticinatus. *Deponet Michae. 7.*
iniquitate 19.

108 - D

Lnc. 7. 47.

D. IOAN

Climac.

in scela

Ps. 75. 6.

Hierem. 23.

13.

III.

contritio

omnium

excedit

contritio-

nem.

151.

152.

153.

154.

155.

156.

157.

158.

159.

160.

161.

162.

163.

164.

165.

166.

167.

168.

169.

170.

171.

172.

173.

174.

175.

176.

177.

178.

179.

180.

181.

182.

183.

184.

185.

186.

187.

188.

189.

190.

191.

192.

193.

194.

195.

196.

197.

198.

199.

200.

201.

202.

Micha. 7. iniquitates nostras, & proiecit in profundū maris omnia peccata nostra. Verbum illud: *Deponet* in Hebræo proprie de illo dicitur qui potestate plenaria alicui præsidebat & imperabat civitati, vel regioni, suæ subiectæ dispositioni, quando ab officio suo deiectus exautoratur: ea phrasi dicitur: talis ab officio vel dignitate vel regiminis auctoritate depositus est. Indicat Propheta Dominum, quo peccatū humano generi superbum imperabat, & quanta premeret homines servitute, quā subiectos sibi illos & demissos detinebat, vt se nequaquam huic possent eripere servituti. David hoc in se expectus ingemiscebat. *Iniquitates meae supergressæ sunt caput meum, & sicut onus graue grauaue sunt super me.* Heu quā graue inguit! Heu quā terribiles patiuntur homines tyrannos: potè deponet omnes: *Deponet omnes iniquitates nostras*: peccati regnum euerteret cunctaque exterminabat iniquitates. Et quomodo? *Proiecit in profundam maris omnia peccata nostra.*

Mare in quo peccata demerguntur & absorbentur, dolor est eorum veraque contritio: *In quocumque hora ingenerit peccator, inquitatum eius non recordabor amplius.* Quale erit profundum mare, in quo peccata omnia præfocantur? Mare contritionis & doloris, quo Christus omnes deplauit, luxurique iniquitates. Si quid sapio historiam tangit Propheta celeberrimam à spiritu S. in Exodo exaratam. Enatae sunt Pharaoni ad flagellum in Aegypto locustæ de calore terræ, tanta multitudine, tantaque malignitate, vt momento temporis devastarent quidquid videret terra produxerat, in arboribus, campis, & montibus. Locustæ ascenderunt super totam terram Aegypti, & sederunt in cunctis finibus Aegyptiorum vastantes omnia. &c. signū aliquod dū Pharaon promittit contritionis: *Dominus flare fecit ventum ab Occidente vehementissimum, & acceptam locustam proiecit in mare rubrum: non remansit ea vna quidem in cunctis finibus Aegypti.* Quid opus Deo fuit hoc stratagemate, quo terram hic locustis plagaque emundaret? An delere non poterat locustam & efficere, vt ibidem ipsa deficeret, vbi nata prodierat? In terra ex eius astu nascitur, vult autem vt in mare deiecta præfocetur. Ex quo sine tam vniuersalis exiti: pario, vt dicatur ne vna quidem superfuisse, quæ mari hic submersa non interierit. Cælestia sunt hæc mytheria, quæ Dominus his intimauit.

Exod. 10. 21. Christi contritio mari confertur.

Exod. 10. 21. Christi contritio mari confertur. *109* Ommino singulare peccati symbolum locusta describitur, quod ex calore concupiscentiæ feruoris. 19 uentissimo nascatur, de maledicta Aegypti terra,

nostra inquam, natura Concupiscentiæ parit peccatum, asserit D. Iacob. *Manifesta sunt opera carnis, quæ sunt fornicatio, immunditia, luxuria, invidia, &c.* cellatur Apollolus. Hæc illa locusta est, quæ contempasatur omne viride, quia tollit omne uiride, quæ locustæ erat anima, in quo Dei gratia confortata fiduciam suam sponque colloca- bat. Hæc est locusta, quæ ascendit, totamque terram Aegypti mordax occupauit, & sedem in ea fixit: quia peccatum omnibus dominabatur humanibus. Quid remedi? Spiritus ab occidentem uentus dilectionis Dei. *Ne Deus delictis mundum &c.* Omnes has locustas proiecit in mare rubrum, passionis Christi, pelagus amarissimum: contritio enim illi impulsit: *Deponet omnes iniquitates nostras.* nam aquis contritionis suæ & doloris amarioribus omnes absorbentur, intereunt, nec amplius coram Deo apparent, ne vel vna carnis anima si tanquam contritio peccatoris, vniuersa omnia eius demergunt peccata, vt iam in conspectu Dei non appareant amplius. *Iniquitates eius non recordabor amplius.* In hoc mari magno, ipsoque Oceano profundiori quid dubitamus quin omnia demergatur.

Secundo: dicitur hæc Christi contritio pelagus: sicut enim omnia flumina producit de mari, sic omnes sanctorum contritiones procedunt, & traxerunt suam originem, principium ac virtutem ex petra illa Christi contritione. Si ergo illæ tam exiguae respectu illius, tantas cretarent angustias & agonias, vt saltem aquæ de corde per oculos educerent abundantes: qualem quantamque illa potuit in corde Christi procurare angustiam, quantumque illum exercitaret. Ecce nedom aquas per oculos distillat, sed sanguinem adeo copiosum vt terram valeat irrigare. *Factus est sudor eius, sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram.* Evidenter modo constat, & per hoc intelligitur, quod ad oculum spectamus quod Ilias ait: *Ipsa vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra.* Quia in corpore flagellis caesus est, spiritus, clavis, verberibus, alapis: & in anima attritus fuit dolore & contritione: ea etenim est de qua dicitur, quod ille conterat cordis intima & comminuit. Vnde an hoc verum non sit, cum tam copiosum certis de corpore eius dimanare sanguinem: non illum iam verbera, non clavis, non spinæ, non flagra ciciunt, quibus caro eius attritur: bene extirbat dolor amarissimus, quo cor illi contritur & quasi torculari conclusum sortis contulatur. Vix torculari iniunguntur, pilas contingens, & vinum guttate defuit vberitimo. Po-

...sicut Pater aeternus super Christum omnia peccata, et pro illis integre satisfeceret: unde sic per Davidem loquitur: *Repleta est malis anima mea: Repleta, i. iquam, omnia namque in eum occiderunt. Angustis ipsius tormenta contritionis, dolosique cordis: quid mirum, si tanto hinc impetu vinum illud sanguinis sui pretiosit hic ostendit quanta vi dolor hic eius viscera constringeret: Toto de corpore manabat sudor sanguineus, et guttae, teste D. Bern. quasi pro oculis lacrymis fieret ipse sanguineus: Vbi non solus vultus, sed quasi membrum omnibus fleuisse videtur ut totum corpus suum, quod est Ecclesia, totius terribi iulacrymis purgaretur, &c.*

§. 43. Tertiò: Proceffit hac agonia sudorque sanguinem ex verecundia de peccatis, quibus se crebatur grauatam, qua probatur ipso precedente timore efficacior: notate mysticam.

Hic causa alia copulatur, ea nempe, quod se Christus reum contemplatur coram iudicissimo Patris tribunali, peccatis omnibus coelstris indutum: ut olim magnus ille Senex Zacharias coram Deo vellens apparuit velibus sordidis & maculatis, sicut autem Saluator noster summus pro culpis omnibus pallus est dolorem, ac si propriae fuissent, ita supremam pati voluit verecundiam, ac si ipse illas commisset, ipse Patri perfidus fuisset ille proditor. O quam hanc verecundiam prouocant agoniam! Omnium maxima agonia damnatorum vt D. Basilio credo, erit ipsa confusio, qua percellentur coram Domini iudicis adstantes tribunali, quem grauer offendunt, strictam expectantes sententiam contra se proferendam, vt magis optent ipsi montibus cooperiri, & complasari, quam tantam patri debere confusionem. Grauior erit pudor ipso igne, &c. *Uneo gebennam, i. au. d. loquentem D. Bern. sed pauco iudicis vultum. Hic vna fuit & quidem non inferior ratio agoniae Christi, videre tot se grauatam sceleribus, quae licet aliena, tamen vt propria considerabat coram aeterni Patris offensi tribunali, qui iam paratum adhibet ictum liberaturus ferocissimum tantorum cruciatuum, dolorum, mortisque, ignominiosae. Idcirco illud poterat Davidis citari. Dolores inferni circumdederunt me. Si David hoc dixit propria tantum peccata persequens, quod coram Deo confitens, vires illi concederent, necui collaberetur, ossaque contemiscerent: Non est Hieron. Bapt. de la Nuxa. Tom. IV.*

sanctus in carno mea à facie ira tua, & non est pax ossibus meis à facie peccatorum meorum. Quanto meliori iure dicere poterat hoc Christus, grauatius nedum ipsius David, sed totius mundi sceleribus? Declarat ipse Dominus verecundiam suae grauitate, dicens, quanta haec esset, soli Patri suo esse manifestum. Hinc opinor horum sensum esse verborum: *Tu scis verecundiam meam:* Nam legit Ps. 68. 10. *D. Hier. Verecundiam meam alij, buborem meum.* Ex hoc pudore singulariter sudor ille sanguineus ex vultu totoque corpore dimanauit.

Hoc discrimen nouimus inter timorem & pudorem, quòd timor, vt docet Doctor Anglicus, sanguinem de vultu, totoque corpore retrahat, & cor fatigat cooperire: nam praeter timorem eius spiritus refrigerant, vires languescunt, & tremore colliduntur: natura vt prudentissima tunc illo sanguinem destinat, in partibus existentem exterioribus, vt eius fetore foueatur. Unde cerues alterum, si contra illum gladius euaginetur, quod timore in eum irruente, & eo commoto, facies illi tota palleat, corpus refrigerat, constringatur, & omni colore destituatur: ratio est: quia sanguine priuatur, qui secedit interior. In verecundia contingit oppositum: etenim sanguis ad partes profilit exteriores, potissimum autem ad vultum. Quanto rubore perfunderis oblata tibi occasione confusionis? Dicit: tali taurus accendit color, vt in maxillis eius ignis valeat incendi. Hinc ardor ille, caliorque, quem salibus occasionibus in vultu, auribus, totoque corpore percensentis. Hoc ex prouida dimanat naturae dispositione: quia in verecundia partes patiorum exterioribus: quia parulae sunt te conficientibus: idcirco pars quae grauius tolerat, vultus est, vt pote magis apertus & nudus: hinc ait: in vultu pudor. Vt autem his natura partibus subueniat, & potissimum maxime laborantibus, nempe faciei, quasi velit illam conterepe, velum illi sanguineum obicit, quasi illam eo cooperiens: unde facies ita maculis ex pudore notique conspergitur, vt quis alius quandoque esse videatur.

Hic supposito Christum in herio considera nostris omnibus oppressum nequitijs, quasi pro-
III. Christum
opprimuntur, succumbens tormentis morte saeva durio timor & ribus, atque quod sic se praesentet seueri aeterni Patris tribunali tanquam reum, vt eorum stadia, etiam reddat illi rationem. Ex hoc concedit ex vna parte, vt talis in se timor excitetur mortis, quam sibi cernit imminetam. Heu quam seuera mors, heu quàm amarus ille calix! Dicit: *Timor & tremor*

I I.
Discrimen
inter timorem
& verecundiam.

III.
Christum
opprimuntur

